

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

เนื่องจากปัญหาความยากจน และความทุกข์ยากของราษฎรในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมักจะขาดแคลนอาหารจากการผลิตที่ไม่พอเพียง และการบริโภคไม่ถูกต้อง ทำให้เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว เติบโตอย่างไม่มีคุณภาพ ร่างกายอ่อนแอ

ด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้วยทรงพระเมตตาที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยทรงเล็งเห็นว่าการพัฒนาจะนำไปสู่การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เด็กเติบโตอย่างคนมีคุณภาพ เป็นกำลังที่จะช่วยพัฒนาชุมชนของตนเองและประเทศชาติต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยในภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียน และเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทรงมีดำริว่า “เยาวชนเหล่านี้ควรจะได้รับการโภชนาการอย่างถูกหลักโภชนาการ โดยโรงเรียนจัดให้มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ขึ้นภายในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้เคียง เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว และนำมาเป็นค่าอาหารกลางวันนักเรียนตลอดไป” ทรงเริ่มต้นจากการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และขยายผลต่อไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมทำการเกษตรในโรงเรียนแล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน ซึ่งนอกจากช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนอาหารกลางวันแล้ว ยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้ด้านโภชนาการและด้านการเกษตรแผนใหม่ที่สามารนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพต่อไป

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

ตามทีสำนักงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่บ้านแกแตะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์สนับสนุนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันไปยังกรมวิชาการเกษตร ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาสนับสนุนการปลูกพืช และองค์ความรู้เพื่อทำการปลูกพืชอาหารบนพื้นที่ ๑ ไร่ ร่วมกับการฝึกปฏิบัติของคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรมวิชาการเกษตรโดยรองอธิบดี วิณา พงศ์พัฒนานนท์ จึงได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลาดำเนินการปลูกพืชในพื้นที่แปลงเกษตรของโรงเรียน และขยายการเพาะปลูกไปยังบ้านเรือนของนักเรียน และให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ ในปี ๒๕๕๙ มีการเปลี่ยนหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา ดำเนินการต่อ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

๓.๑.๑ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบตามเกณฑ์ตลอดช่วงการศึกษา

๓.๑.๒ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตร โภชนาการ การแปรรูปและถนอมอาหารแก่นักเรียน และผู้ปกครอง

๓.๑.๓ เพื่อสร้างทักษะทางด้านการเกษตรให้แก่นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพต่อไป

๓.๑.๔ เพื่อสร้างแหล่งพันธุ์ดีของชุมชน

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร

๓.๒.๑ เพื่อผลิตพืชอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้แก่นักเรียน และครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ให้เพียงพอต่อความต้องการ

๓.๒.๒ เพื่อฝึกหัดให้ครูและนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาพืชชนิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแก่วัยของนักเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกในครัวเรือนของนักเรียน

๓.๒.๓ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรักในอาชีพเกษตร ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืชประกอบในวิชาเรียนของนักเรียนได้

๓.๒.๔ เพื่อให้โรงเรียนมีรายได้จากการขายผลผลิตที่เกินความต้องการของโรงเรียนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และนำรายได้มาใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้ออาหารที่จำเป็นที่ไม่สามารถผลิตได้ในโรงเรียน เพื่อเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนต่อไป

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแคะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พลเอกนวล-คุณหญิงบานชื่น จันทร์ตรี ตั้งอยู่ที่ บ้านแกแคะ หมู่ ๕ ตำบลธารคีรี อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา และหมู่บ้านประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงโรงเรียน

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ

๕.๒.๑ หน่วยงานหลัก : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

๕.๒.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ : สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๘

๖. งบประมาณ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๗.๑.๑ แปลงต้นแบบ / แปลงสาธิต

สืบเนื่องจากการเตรียมพื้นที่เพื่อเพาะปลูก และแจกจ่ายภายในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ไม่สามารถเพาะพันธุ์ไม้ดังกล่าวได้ จึงปรึกษากับทางคณะครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และได้ลงความเห็นว่ามีจำเป็นต้องสร้างโรงเรือนเพาะชำ และควรดำเนินการปลูกผักและพืชตระกูลถั่วบนชั้นเหล็ก เพื่อนำมาเป็นอาหารกลางวันและช่วยสนับสนุนให้เด็กได้ทานผัก เพื่อเพิ่มวิตามิน แร่ธาตุและใยอาหารให้กับเด็ก ทั้งนี้จึงได้ดำเนินงาน สร้างชั้นเหล็กสำหรับเพาะปลูกจำนวน ๓ ชั้น (ดังภาพ)

เพื่อปลูกผัก และพืชตระกูลถั่ว โดยในช่วงเดือนกันยายน – เดือนตุลาคม เป็นช่วงปิดภาคเรียน จึงเริ่มเพาะปลูก พืชสำหรับแจกจ่ายเกษตรกร ผู้ปกครอง และปลูกผักและพืชตระกูลถั่วบนชั้น ในเดือนพฤษภาคมต่อไป

๘. ปัญหา / อุปสรรค

เนื่องด้วยพื้นที่แปลง ทาง อบต. ธารคีรี ได้ขอคืนพื้นที่ จึงไม่สามารถทำแปลงสาธิตพืชไร่ และอยู่ในการดำเนินการเพื่อหาพื้นที่อื่น จึงได้เปลี่ยนเป็นกิจกรรมการปลูกผักบนชั้นเหล็ก

ภาพกิจกรรม

